

PARTER OCH DOMSLUT

Eva Lundberg

Parter

Tiltalad

EVA Kristina Lundberg, 19640117-3981
Brunnshögsgatan 2 Lgh 1007, 224 71 Lund

Offentlig försvarare
Advokat Jonas Caesar
Fendo Advokatbyrå AB
Box 3019, 200 22 Malmö

Åklagare

Kammaråklagare Mathias Larsson
Åklagarmyndigheten
Södra Skånes åklagarkammare
Box 20021, 200 21 Malmö

Målsägande

Murhaf Hamid

Målsägandebiträde
Advokat Josef Ben Ali
Hansson Grönvall Alnemark HGA Advokatbyrå AB
Box 8004, 104 20 Stockholm

Domslut

Brott som Eva Lundberg döms för

Grovt förtal, 2023-04-24, 5 kap 2 § brottsbalken

Hets mot folkgrupp, 2023-04-24, 16 kap 8 § 1 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2024

Påföljd

Skyddstillsyn
Övervakare utses av frivården.

Detta är en avskrift av en elektronisk originalhandling.

Postadress
Box 75
221 00 Lund

Besöksadress
Tingsrättsplatsen 2
Lund

Expeditionstid
måndag–fredag
08:00–16:00

Telefon
046-16 04 00

E-post
lunds.tingsratt@dom.se

Webb
www.lundstingsratt.domstol.se - där
information om vår
personuppgiftsbehandling finns.

Rapporterade lagrum

Ny påföljd har bestämts för den nya brottsligheten (34 kap 1 § 1 st brottsbalken).

Skadestånd

Eva Lundberg ska betala skadestånd till Murhaf Hamid med 30 000 kr. Eva Lundberg ska också betala ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 24 april 2023.

Brottsofferfond

Eva Lundberg ska betala en avgift till brottsofferfonden på 1 000 kr.

Ersättning och återbetalning

Jonas Caesar ska få ersättning av staten med 32 765 kr. Beloppet fördelas enligt följande:

- 18 908 kr arbete
- 7 140 kr tidspillan
- 164 kr utlägg
- 6 553 kr mervärdesskatt

Josef Ben Ali ska få ersättning av staten med 48 654 kr. Beloppet fördelas enligt följande:

- 19 903 kr arbete
- 16 800 kr tidspillan
- 2 220 kr utlägg
- 9 731 kr mervärdesskatt

Eva Lundberg ska betala tillbaka 1 692 kr av kostnaderna till staten.

YRKANDEN

Åtalspunkt 1

Åklagaren har begärt att Eva Lundberg ska dömas för grovt förtal enligt 5 kap 2 § brottsbalken.

Åklagaren har begärt att Eva Lundberg ska dömas för hets mot folkgrupp enligt 16 kap 8 § 1 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2024.

Åklagaren har angett följande gärningsbeskrivning.

1.1 HETS MOT FOLKGRUPP (5000-K473197-23)

Eva Lundberg har i meddelande som spritts uttryckt missaktning för folkgrupp eller annan sådan grupp av personer med anspelning på ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung. Hon har därvid på internetforum Twitter (numera X) skrivit en kommentar med följande lydelse: "Och varför en jävla blatteunge.. skulle vara en vit och svensk på bild.. jävligt trött på all reklam också med bara negrar och hucklekärringar..". Kommentaren har gjorts till en bild föreställande målsäganden, som är mörkhyad, där han anges med namn, ålder och med information om att han sålt majblommor för över 200 000 kr. Meddelandet som spritts består av kommentaren och den tillhörande bilden. Gärningen inträffade den 24 april 2023 på Brunnshögsgatan 2, Lund, Lunds kommun eller på annan plats i riket.

Eva Lundberg begick gärningen med uppsåt.

1.2 GROVT FÖRTAL (5000-K473197-23)

Eva Lundberg har genom den ovan nämnda kommentaren till den angivna bilden (se 1.1), som tillsammans med bilden fått spridning, lämnat uppgifter som är ägnade att utsätta målsäganden för andras missaktning. Det hände den 24 april 2023 på Brunnshögsgatan 2, Lund, Lunds kommun eller på annan plats i riket.

Brottet bör bedömas som grovt eftersom gärningen med hänsyn till spridningens omfattning varit ägnad att medföra allvarlig skada.

Eva Lundberg begick gärningen med uppsåt.

Ett motiv för gärningen har varit att kränka målsäganden på grund av ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung.

Skadestånd

Murhaf Hamid har begärt att Eva Lundberg ska betala skadestånd med 60 000 kr.

Beloppet avser ersättning för kränkning. Ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) har begärts på beloppet från den 24 april 2023.

NOTERING

Målsäganden Murhaf Hamid har biträtt åtalet.

INSTÄLLNING

Eva Lundberg har förnekat att hon skrivit den aktuella kommentaren. Hon har, med hänvisning till sin inställning i skuldfrågan, bestritt Murhaf Hamids skadeståndstalan. Hon har vitsordat 15 000 kr som skäligt belopp och godtagit sättet för ränteberäkning.

UTREDNING

Åklagaren har som skriftlig bevisning åberopat anmälningar, tjänsteanteckningar, promemorior, passfoto, skärmbilder från inlägg/bilder på Facebook-konto, beslagsprotokoll och undersökningsprotokoll avseende Eva Lundbergs mobiltelefon. Murhaf Hamid har åberopat samma bevisning som åklagaren. Eva Lundberg har som skriftlig bevisning åberopat promemoria angående undersökning av Twitter i mobiltelefon, tjänsteanteckning och delar av artikel i Sydsvenskan den 15 januari. Vidare har delar av Joakim Lamottes intervju med Eva Lundberg den 25 april 2023 spelats upp för rätten.

Åklagaren har upplyst att det under förundersökningen har övervägts att inhämta uppgifter från Twitter om vilka IP-nummer som loggat in på det aktuella Twitter-kontot, men att detta kräver en begäran om internationell rättshjälp, att detta tar lång tid och att det dessutom, när frågan uppkom i förhör i februari 2024, inte var sannolikt att uppgifterna skulle finnas kvar hos den svenska operatören.

På åklagarens begäran har målsägandeförhör hållits med Aliya Nuri (Murhaf Hamids vårdnadshavare), som uppgett i huvudsak följande. Murhaf fick del av kommentaren på Twitter genom att barn eller ungdomar skickade en bild av inlägget till honom. Han grät och undrade vad han hade gjort för fel, varför han var svart och varför människor hatade honom. Han hade aldrig tidigare pratat

på det sättet. Han slutade att gå i skolan och trodde att alla hatade honom. Personalen i skolan sade till henne att Murhaf hade förändrats. Han mår bättre nu. Han blev glad över det stöd som visats honom efter inlägget.

Hörd över åtalet har Eva Lundberg uppgett i huvudsak följande. Den aktuella kommentaren har gjorts från hennes Twitter-konto, men det är inte hon som har skrivit den. Hennes konto hade kapats. Hon har ingen aning om vem som har skrivit kommentaren, hur det har gått till eller hur någon annan kan ha fått tag i lösenordet till hennes Twitter-konto. Hon använde inte sitt Twitter-konto den 24 april 2023. Hon reagerade illa när hon via sms och telefonsamtal fick information om kommentaren på hennes Twitter-konto. Hon tog bort appen. Hon kontaktade även Twitter och frågade hur hon skulle göra när kontot var kapat. Hon fick beskedet att hon skulle logga ut och sedan logga in igen. Hon använde samma lösenord som tidigare. Hon tycker inte att det var konstigt att hon kunde använda samma lösenord trots att kontot skulle vara kapat. När hon kom in på kontot kunde hon inte se inlägget som omfattas av åtalet. Hon minns däremot inte om hon kunde se övriga inlägg. Hon skrev sina tweets med den telefon som tagits i beslag. Hon har inte skrivit orden "blatteungar", "negrar" och "hucklekärringar" på sin telefon. Hon har ingen förklaring till hur dessa ord kan ha skrivits på tangentbordet på hennes telefon. "Hucklekärringar" är personer som har skynken över huvudet. Det är upp till var och en om de vill bära sjal. Det är hon som hörs i intervjun med Joakim Lamotte. Han skrev till henne på Twitter den 25 april 2023 och frågade om hon hade sett debatten om hennes inlägg. På hans begäran lämnade hon ut sitt telefonnummer, varpå han ringde upp henne. Det var hon som hade Twitter-konversationerna med användaren "Nick" den 25 april och den 26 april 2023. Det var hon som i dessa konversationer skrev att familjen var här illegalt. Hon hade nämligen googlat på familjen. Det var även hon som hade Twitter-konversationen med användaren "Stefan" den 27 april 2023. Hon har ingen kommentar till varför hon i sitt svar till honom inte skrev att hennes konto hade blivit kapat. Det var hon som hade Twitter-konversationen med användaren "John" den 1 maj 2023.

Hon har ingen kommentar till att hon i den Twitter-konversationen skrev att hennes föräldrar och syster tyckte att hon hade skämt ut dem, att den illegala invandraren som sålde majblommor med familj uppehållit sig i Sverige i 12 år trots tre utvisningsbeslut och att de fan ska ut. Man har inte arbetstillstånd när man är tolv år. Dessutom visar undersökningar som hon gjort efteråt att det inte var pojken själv som sålde några majblommor, utan att det var fejkat via en socialsekreterare och en vänsterpartist i Hörby. Det som hon skrev i konversationen med "John" ska inte uppfattas som att hon försvarar det som står i inlägget som omfattas av åtalet. Det är självklart att det inlägget kan uppfattas som kränkande för mörkhyade personer, men hon tycker inte det är hets mot folkgrupp. Vad hon tycker om islam eller invandring är inte relevant. Hon förmodar att det var hon som hade Facebook-konversationerna med användaren "Pax" i juli 2023. Hon har ingen kommentar till varför hon skickat bilderna till honom. Såvitt hon vet har hennes Facebook-konto inte blivit kapat.

På åklagarens begäran har vittnesförhör hållits med Emma Björcke, som uppgett i huvudsak följande. Hon arbetar som IT-forensiker på Polismyndigheten. Hennes främsta arbetsuppgift är att bevissäkra digitala medier. Hon har även till uppgift att stötta med analyser i utredningar. I det aktuella ärendet har hon på begäran svarat på ett antal frågor i en promemoria. För att kunna svara på frågorna har hon tagit del av materialet från den telefontömning som gjorts i ärendet. I promemorian har hon angett att enligt databasen ADDataStore.sqlite installerades Twitter-appen den 30 april 2022 och att den sista aktiviteten i applikationen skedde den 13 november 2022. Syftet med detta var att påvisa att Twitter någon gång har varit installerat på telefonen. ADDataStore.sqlite är inte någon databas som de brukar välja i första hand, men det var den enda databas där hon hittade data om Twitter. Det var därför som hon valde den. Databasen visar inte hela bilden om hur Twitter har använts i telefonen. De angivna tiderna är alltså inte hela sanningen. Det finns inga spår i telefonen av att Twitter använts den 24 april 2023 utöver ett meddelande kl. 17.49 från an-

vändaren "Caroline". Detta innebär inte att Twitter inte kan ha använts på telefonen den dagen. Apple iPhone raderar själv information som den känner att den inte behöver; efter en vecka raderas mycket information, efter två veckor raderas ytterligare information och efter en månad finns knappt någon information kvar. Eftersom den aktuella telefonen beslagtogs först fem månader efter brottstillfället, kan information alltså vara borta. Användaren kan också själv ha raderat informationen. Telefontömningen visar en fullständig bild av hur telefonen såg ut vid beslagstillfället. Hon har även skrivit en promemoria om tre ord som finns i telefonens ordlista ("blatteungar", "negrar" och "hucklekärringar"), vilket de inte gör i vanliga fall. Orden måste därför ha kommit in i ordlistan genom att användaren vid något tillfälle har skrivit orden på telefonens tangentbord. Hon kan inte minnas vilken utredning hon gjort angående vilken information som finns hos Twitter. Statusen på profilen, dvs. om den varit aktiv eller inaktiv, finns på Twitter. Hon vet inte vilken information som kan finnas på Twitter om huruvida ett konto har varit hackat eller inte. Telefonen har genomsökts med Bitdefender för att hitta spår efter virus eller annan skadlig kod. Några spår av kapning/hackning har inte påträffats.

TINGSRÄTTENS BEDÖMNING

Skuld

Rättslig reglering

Den som i ett uttalande eller i ett annat meddelande som sprids hotar eller uttrycker missaktning för en folkgrupp eller en annan sådan grupp av personer med anspelning på ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, trosbekännelse, sexuell läggning eller könsöverskridande identitet eller uttryck, döms för *hets mot folkgrupp* till fängelse i högst två år eller, om brottet är ringa, till böter (16 kap. 8 § brottsbalken i dess lydelse före den 1 juli 2024).

Med missaktning avses förtal och smädelser, men även andra kränkande omdömen, såsom förlöjliganden av den aktuella gruppen. Även indirekta uttryck

för missaktning omfattas. Utanför det straffbara området faller meddelanden som kan anses som saklig kritik. Enligt förarbetena kommer straffansvar i fråga endast om det är fullt klart att gränsen för en saklig och vederhäftig diskussion om gruppen är överskriden. Eftersom straffbestämmelsen innebär en begränsning av yttrandefriheten ska den tolkas restriktivt. Tolkningen ska dessutom ske så att Europakonventionens krav uppfylls.

Bedömningen av om ett visst meddelande utgör hets mot folkgrupp ska ske utifrån sammanhanget och motiven för gärningen. Innehållet måste, vid en objektiv bedömning, framstå som innefattande hot mot eller uttryck för missaktning för en sådan grupp som avses i bestämmelsen. Meddelandet ska bedömas med utgångspunkt i det budskap som det förmedlar snarare än genom textkritisk granskning av de exakta ordalagen. Centralt för prövningen är hur en mottagare har haft anledning att uppfatta innehållet. (Jfr prop. 2017/18:59 s. 41 f.)

Straffansvar förutsätter att meddelandet har spritts, dvs. att det har överförs till personer utanför den helt privata sfären. Meddelandet måste ha nått ut till fler än ett fåtal, men det är inte nödvändigt att ett större antal personer har tillgodo-gjort sig innehållet. Det räcker att det har gjorts tillgängligt för dem. (Se prop. 1986/87:151 s. 108 f. och prop. 2001/02:59 s. 15).

Den som utpekar någon såsom brottslig eller klandervärd i sitt levnadssätt eller annars lämnar uppgift som är ägnad att utsätta denne för andras missaktning, dömes för *förtal* till böter. Om den som lämnat uppgiften var skyldig att uttala sig eller om det annars med hänsyn till omständigheterna var försvarligt att lämna uppgift i saken, och den som lämnat uppgiften visar att uppgiften var sann eller att han eller hon hade skälig grund för uppgiften, ska det inte dömas till ansvar. (Se 5 kap. 1 § brottsbalken.)

För förtalsansvar är det tillräckligt att det funnits en risk för att den berörde skulle komma att utsättas för andras missaktning. Bedömningen av vad som

kan anses vara nedsättande ska göras ur den kränktes och hans eller hennes omgivnings synvinkel. (Jfr rättsfallet NJA 1994 s. 637.)

Vid bedömningen av om ett förtalsbrott är grovt ska det särskilt beaktas om gärningen med hänsyn till uppgiftens innehåll eller sättet för eller omfattningen av spridningen eller annars var ägnad att medföra allvarlig skada. (Se 5 kap. 2 § brottsbalken.) Bestämmelsen ändrades år 2017 på så sätt att det förtydligades att inte bara omfattningen utan även sättet för spridningen ska beaktas. Bakgrunden var att skadeverkningarna av publiceringar på internet ansågs skilja sig mycket åt beroende på det sätt uppgiften spridits på. Att sättet för publiceringen ska beaktas innebär bl.a. att det har betydelse om uppgiften publicerats på en hemsida med många besökare eller annars gjorts på ett sätt som är ägnat att göra uppgiften uppmärksam. Ytterligare en omständighet som bör tillmätas betydelse är om spridningen skett på ett sådant sätt att den utpekade med stor lätthet kan identifieras och återfinnas för den som söker information om personen. (Se prop. 2016/17:222 s. 68 ff.)

Bedömningen i detta fall

I målet är klarlagt att det den 24 april 2023 skrevs en kommentar på Twitter med följande lydelse: ”Och varför en jävla blatteunge .. skulle vara en vit och svensk på bild .. jävligt trött på all reklam också med bara negrar och hucklekärningar ..” Kommentaren gjordes till ett inlägg där en artikel i Sydsvenskan hade delats. Artikeln hade rubriken ”Murhaf, 12, har sålt majblommor för över 200 000 kronor” och innehöll en bild på Murhaf Hamid.

Åklagaren har påstått att det är Eva Lundberg som har skrivit kommentaren. Detta har Eva Lundberg förnekat. Inledningsvis kan konstateras att kommentaren har gjorts från hennes privata konto på Twitter. Hennes förklaring – som innebär att någon på okänt sätt ska ha kommit över lösenordet till hennes konto och därav oklar anledning ha skrivit denna enstaka kommentar – är i sig långsökt. Kommentaren ligger dessutom väl i linje med vad Eva Lundberg skrivit i

andra konversationer på Twitter och Facebook och med bilder som hon har skickat till andra. Den ligger även i linje med hur Eva Lundberg uttryckte sig och vilka ord hon använde i Joakim Lamottes intervju dagen därpå. Därtill kommer att orden ”blatteungar”, ”hucklekärringar” och det felstavade ”negrar”, vilka samtliga finns i den aktuella kommentaren på Eva Lundgrens Twitter-konto, återfinns i ordlistan i hennes telefon och därmed måste ha skrivits på telefonens tangentbord vid något tillfälle. Eva Lundberg har själv uppgett att hon använt sin telefon för att skriva sina inlägg. Den aktuella telefonen har undersökts och det har inte anträffats några spår av kapning/hackning. Den hörda IT-forensikern har lämnat en förklaring till varför det vid undersöknings-tillfället, vilket ägde rum flera månader efter det att kommentaren skrevs, inte fanns några spår i telefonen av att Twitter hade använts vid tidpunkten då kommentaren skrevs. Sammantaget anser tingsrätten att Eva Lundbergs in-vändning om att någon annan skrivit kommentaren på hennes Twitter-konto är en efterhandskonstruktion som kan lämnas utan avseende.

Genom att lägga ut kommentaren på internet, med risk för i princip okontrollerad spridning, har Eva Lundberg gjort den tillgänglig för en obestämd krets personer. Av utredningen framgår dessutom att det vid tidpunkten då kommentaren skrevs var 1 406 Twitter-användare som följde Eva Lundgrens konto på Twitter samt att kommentaren, på kvällen samma dag som den skrevs, hade fått 32 000 visningar. Kommentaren har därmed fått sådan spridning som förutsätts för straffansvar för hets mot folkgrupp.

Den aktuella kommentaren innehåller kränkande och nedsättande uttryck för mörkhyade personer och muslimska kvinnor. Den ger uttryck för missaktning av folkgrupp eller annan sådan grupp av personer med anspelning på ras, hud-färg, nationellt eller etniskt ursprung. Kommentaren överskred helt klart gräns-en för saklig kritik och debatt. Eva Lundberg har inte ens påstått att hennes syfte med kommentaren då skulle ha varit att bjuda in till en fri och öppen de-batt eller diskussion. Även med beaktande av den starka ställning som skyddet

för yttrandefrihet har i såväl regeringsformen som Europakonventionen kan Eva Lundberg inte undgå ansvar för hets mot folkgrupp. Brottet är inte att bedöma som ringa.

Eva Lundbergs kommentar till artikeln om Murhaf Hamid innehåller uppgifter som varit ägnade att utsätta honom för andras missaktning. Det har inte varit försvarligt för Eva Lundberg att lämna uppgifterna. Hon ska därför dömas för förtal. Kommentaren har lagts ut på internet och fått stor spridning. Det förhållandet att Murhaf Hamid förekommer på bild i den artikel som kommenterats gör att det är lätt att identifiera honom. Mot bakgrund härav bör förtalsbrottet bedömas som grovt.

Påföljd

Eva Lundberg dömdes den 13 april 2023 för sex fall av bidragsbrott till villkorlig dom och dagsböter.

Av inhämtat yttrande från Frivården Malmö, daterat den 13 maj 2024, framgår följande. Eva Lundberg är utbildad sjuksköterska. Hon är till följd av en handledsskada sjukskriven sedan drygt tre år. Det är i nuläget oklart när hon kan återvända till arbetslivet. Det förhållandet att hon tidigare dömts för brott, att hon har attityder och värderingar som rättfärdigar brott och att hennes ekonomiska situation inte förbättrats utgör riskfaktorer för återfall i brott. Frivården bedömer därför att det finns ett övervakningsbehov.

Eva Lundberg har beträffande sina personliga förhållanden tillagt följande. I april 2023 hade hon ingen anställning. Hon var sjukskriven fram till den 31 juli 2024 och blev därefter utförsäkrad. Hon har sökt många jobb, men har inte kommit till intervju trots att hon varit kvalificerad för jobbet. Uppmärksamheten kring brottsmisstanken har påverkat hennes möjligheter att få jobb.

Eva Lundberg har gjort gällande att hon på grund av brotten drabbas av hinder eller synnerlig svårighet i yrkes- och näringsutövningen. Hon har till stöd för

detta åberopat skärmbilder på Läkare mot rasisms konto på Instagram och angående namninsamling för indragning av hennes sjuksköterskelegitimation, på en tweet och på en artikel i Aftonbladet.

Det samlade straffvärdet av de brott som Eva Lundberg nu döms för motsvarar enligt tingsrätten fängelse några månader. Vid den bedömningen har tingsrätten beaktat att ett motiv för förtalsbrottet har varit att kränka Murhaf Hamid på grund av ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung (29 kap. 2 § 7 brottsbalken).

Eva Lundberg har inte förlorat sin yrkeslegitimation. Att hon har svårigheter att få jobb kan lika gärna ha sin förklaring i hennes ålder och tidigare långtidssjuk-skrivning. Det saknas skäl att beakta bestämmelsen i 29 kap. 5 § första stycket 6 brottsbalken.

De brott som Eva Lundberg nu döms för är inte av sådan art och har inte sådant straffvärde att det finns en presumtion för fängelse. Brotten har begåtts under prøvotid för villkorlig dom och genom frivårdens yttrande har framkommit att det finns ett övervakningsbehov. Det kan därför antas att en skyddstillsyn kan bidra till att Eva Lundberg avhåller sig från fortsatt brottslighet. Tingsrätten delar därför åklagarens uppfattning att påföljden bör bestämmas till skyddstillsyn.

Skadestånd

Vid den utgång målet fått i skuldfrågan är Eva Lundberg skadeståndsskyldig gentemot Murhaf Hamid.

Murhaf Hamid har genom Eva Lundbergs handlande utsatts för en allvarlig kränkning av sin personliga integritet. Han är därmed berättigad till ersättning för kränkning. Enligt tingsrätten utgör 30 000 kr skälig ersättning. På beloppet ska utgå ränta på sätt yrkats.

Ersättning

Josef Ben Ali, som är förordnad som målsägandebiträde för Murhaf Hamid, har begärt ersättning för 16 timmars arbete. Huvudförhandlingen var inledningsvis planerad att äga rum den 16 maj 2024. Denna fick dock ställas in samma förmiddag sedan Eva Lundberg anmält förhinder. Vitet dömdes sedermera ut. Målet sattes ut till huvudförhandling på nytt. Förhandlingen var utsatt kl. 13.00 – 16.00, men drog ut på tiden och fick därför fortsätta en annan dag. Huvudförhandlingen pågick i sammanlagt 4 timmar 15 minuter. Murhaf Hamid hördes inte vid huvudförhandlingen och har inte heller hörts under förundersökningen. Även om Josef Ben Ali behövt förbereda sig för huvudförhandling vid två tillfällen framstår den begärda ersättningen för arbete, mot bakgrund av målets art och omfattning och vid en jämförelse med den tid som försvararen lagt ner, som något väl tilltagen. Tingsrätten anser att Josef Ben Ali får anses skäligen tillgodosedd med ersättning motsvarande 13 timmars arbete.

Josef Ben Ali, som har sin verksamhet i Stockholm, har yrkat ersättning för 12 timmars tidspillan och för utlägg med 6 410 kr avseende reskostnad (tågbiljetter) hänförliga till tre resor mellan Stockholm och Lund tur och retur.

Av 27 § andra stycket rättshjälpslagen (1996:1619), till vilken bestämmelsen i 5 § lagen (1988:609) om målsägandebiträde hänvisar vad gäller rätten till ersättning, följer att det krävs särskilda skäl för att ett målsägandebiträde ska få ersättning för sådana merkostnader i fråga om tidspillan och utlägg som uppstått på grund av att biträdet har sin verksamhet långt ifrån den ort där den rättsliga angelägenheten huvudsakligen har hanterats (jfr 21 kap. 10 § fjärde stycket rättegångsbalken).

Tingsrätten har inte lämnat något bindande förhandsbesked som ger Josef Ben Ali rätt till ersättning för tidspillan och utlägg som har uppstått på grund av att han har sin verksamhet långt ifrån Lund. Något förhandsbesked har inte heller begärts.

Josef Ben Ali har inte anført några omständigheter varför han skulle vara berättigad till ersättning av allmänna medel för de merkostnader som uppstått på grund av att han har sin verksamhet långt ifrån Lund. Det har inte heller i övrigt framkommit några särskilda skäl till att han skulle vara berättigad till ersättning för sina merkostnader. Josef Ben Ali har därför endast rätt till ersättning för sådana kostnader för tidsspillan och utlägg som skulle uppstå för ett lokalt verksamt målsägandebiträde. Enligt praxis utgår sådan ersättning med högst det belopp som ett biträde med verksamhet tio mil från domstolsorten skulle ha tillerkänts, vilket anses motsvara 20 mils resa med egen bil och tre timmars tidsspillan för varje ersättningsgill resa till domstolsorten (se rättsfall- en NJA 2012 s. 914 och NJA 2022 s. 749). Den ersättning som Josef Ben Ali begärt för tidsspillan motsvarar den schabloniserade ersättning för tidsspillan som ska utgå, inklusive tidsspillan i samband med den förhandling som inställdes med kort varsel. När det gäller utlägg för reskostnad är han endast berättigad till (20 mil x 37 kr =) 740 kr per tillfälle, dvs. sammanlagt 2 220 kr.

Jonas Caesar har begärt ersättning för 12,35 timmars arbete. Som nämnts tidigare pågick huvudförhandlingen i 4 timmar 15 minuter. Han har därutöver närvarat vid polisförhör, som tog omkring en timme i anspråk. Mot bakgrund härav framstår den begärda ersättningen för arbete som skälig. Tingsrätten har inte heller några synpunkter på begärd ersättning för tidsspillan och utlägg.

Försvaren och målsägandebiträdet förordnades före det att lagändringarna i 31 kap. 1 § rättegångsbalken trädde i kraft den 1 mars 2024. Äldre bestämmelser om återbetalningsskyldighet ska därför tillämpas när tingsrätten bestämmer hur stor del av kostnaderna för försvaren och målsägandebiträdet (inkl. det tidigare målsägandebiträdet) som Eva Lundberg ska betala tillbaka till staten. Med hänsyn till Eva Lundbergs ekonomiska förhållanden ska hon återbetala två procent av kostnaderna. Det saknas skäl att jämka återbetalningsskyldigheten.

Övrigt

Eftersom Eva Lundberg döms för brott med svårare straff än penningböter i straffskalan, ska hon åläggas att betala den avgift till Brottsofferfonden som framgår av lag.

RÄTTEN

Rådmannen Ingegärd Lind samt nämndemännen Gunilla Hedlund Mikulasek,
Daniel Petersson och Azeb Wittsell

Rätten är enig.

Digitalt signerad av rådmannen Ingegärd Lind

ÖVERKLAGANDEINFORMATION

Hur man överklagar

Överklagandet ska ha kommit in till Lunds tingsrätt senast **den 25 november 2024**. Överklagandet ska vara skriftligt. Lunds tingsrätt skickar det vidare till Hovrätten över Skåne och Blekinge.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid så har den andra parten också rätt att överklaga, även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv Lunds tingsrätt och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet. Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför. Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen till en huvudförhandling.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer. Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer. Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till Lunds tingsrätt. Tänk på att skicka det i god tid med hänsyn till postgången.

Vad händer sedan?

Lunds tingsrätt kontrollerar att överklagandet har kommit in i rätt tid. Om det har kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet har kommit in i tid skickar domstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Hovrätten över Skåne och Blekinge.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även Hovrätten över Skåne och Blekinge skicka brev på det sättet.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till Hovrätten över Skåne och Blekinge tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning. Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att ta med allt du vill föra fram i överklagandet.

När krävs det prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

I brottmålsdelen behövs prövningstillstånd i två olika fall:

- Den åtalade har dömts enbart till böter.
- Den åtalade har frikänts från ett brott som inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Skadeståndsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en begäran om skadestånd. Undantag kan gälla när en dom överklagas i brottmålsdelen och det är kopplat till en begäran om skadestånd till brottet. Då krävs inte prövningstillstånd om

- det inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen eller om
- hovrätten meddelar prövningstillstånd i brottmålsdelen.

Beslut i övriga frågor

I de mål där det krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen (se ovan), krävs det också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

När får man prövningstillstånd?

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall:

1. Hovrätten bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten har dömt rätt.

2. Hovrätten anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
3. Hovrätten behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
4. Hovrätten bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Vill du veta mer?

Mer information finns på www.domstol.se. Ta kontakt med Lunds tingsrätt eller Hovrätten över Skåne och Blekinge om du har frågor.